

Til Fakultetsstyret
Fra Administrasjonsseksjonen

Sakstype:	Vedtaks sak 3
Møtedato:	20. juni 2024
Notatdato:	11. juni 2024
Arkivsaksnummer:	2019/11105

Forskningsstrategi Det juridiske fakultet

Bakgrunn

Den gjeldende *Strategi for forskning – Det juridiske fakultet* ble vedtatt av dekanen i september 2019. Strategien baserte seg innspill fra daværende Forum for forskerledere og dekanatets erfaringer etter nær fire års funksjonstid.

Under det forrige dekanat (2020-2024) ble forskningsorganiseringen endret. Faggrupper ble etablert, ordningen med forskergrupper revidert og Forum for forskerledere nedlagt. Det ble gjennomført jevnlig digitale allmøter med forskning som tema, og fakultetet intensiverte arbeidet med formidling av forskning. Det ble også etablert nye sosiale møteplasser for fakultetets forskere. Fakultetet ansatte flere faste vitenskapelige, og antallet stipendiater og postdoktorer kan bli høyt de kommende årene. Fakultetet har en profesjonell forskningsadministrasjon som stadig er under utvikling for å være best mulig rustet til å håndtere blant annet en sammensatt prosjektportefølje og nye utviklingstrekk innen forskningsfinansiering. Som en følge av disse endringene, er det også tid for å lage en ny forskningsstrategi.

Avtroppende forskningsdekan startet arbeidet med en ny forskningsstrategi våren 2023. De grunnleggende tankene er delt i allmøte for vitenskapelige 1. september 2023 og diskutert med instituttlederne. Forskningsstrategien har vært på åpen høring på fakultetet med frist for innspill 15. februar 2024. Etter dette har strategien blitt bearbeidet av forskningsdekanen og diskutert med instituttlederne.

Som følge av streiken i staten i mai-juni har ikke forskningsstrategien blitt drøftet med fagforeningene. I styremøtet legger vi opp til at fakultetsstyret gir dekanen fullmakt til å ferdigstille forskningsstrategien etter drøftingsmøtet med fagforeningene 30. august.

Hovedproblemstillinger

Den gjeldende forskningsstrategien har som hovedmål at:

Det juridiske fakultet skal ha forskning av høy kvalitet og samfunnsrelevans. Forskingen skal utføres med akademisk frihet og innenfor anerkjente forskningsetiske normer i et godt og inkluderende arbeidsmiljø

Forslaget til ny forskningsstrategi bryter ikke med dette hovedmålet, som også gjenfinnes i det nye [dekanatets valgplattform](#). I likhet med [fakultetets Strategi 2030](#), peker heller ikke forslaget til ny forskningsstrategi på enkelte fagfelt. Strategi 2030 har som overordnet forskningsmål å fremme uavhengig og nyskapende forskning av høy kvalitet, og strategien omhandler strukturer og premisser for å nå målet. For forslaget til ny forskningsstrategi har det også vært et prinsipp at

strategien ikke skal ta tematiske valg eller prioritere mellom fagområder. I stedet skal forskningsstrategiens rolle være å beskrive hvilke organisatoriske strukturer vi mener i størst mulig grad legger til rette for at forskning og forskningsinitiativer kan vokse frem nedenfra. Dette er en tilnærming som fremhever at enkeltforskernes autonomi og selvbestemmelsesrett utgjør forskningens grunnpilar.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret gir dekanen fullmakt til å ferdigstille forskningsstrategien etter drøfting med fagforeningene i august.

Vedlegg

- Forslag til ny forskningsstrategi for Det juridiske fakultet
- Strategi for forskning – Det juridiske fakultet

Forskningsstrategi Det juridiske fakultet

Strategisk rammeverk – overordnede målsetninger

UiOs Strategi 2030 legger de overordnede føringer for forskningsvirksomheten ved Det juridiske fakultet. Hovedformuleringen er: UiO skal «fremme uavhengig, banebrytende og langsiktig forskning». Etter strategien skal akademisk frihet og institusjonell autonomi utgjøre de grunnleggende forutsetningene for forskningen. Det juridiske fakultets Strategi 2030 har samsvarende grunnprinsipper: Fakultetet skal fremme uavhengig og nyskapende forskning av høy kvalitet.

UiOs Strategi 2030 fremhever at forskningen ved universitetet, som et ledende europeisk forskningsintensivt breddeuniversitet, skal nå ut globalt. Samtidig understreker strategien at institusjonen forvalter viktige deler av vår nasjonale hukommelse og har et særlig ansvar for fornying og formidling av kunnskap om det norske samfunnet og om norsk språk. Det juridiske fakultets Strategi 2030 samsvarer med dette: Den internasjonale profilen på fakultetets forskning skal bevares og styrkes, samtidig som fakultetet skal bidra til utviklingen av nasjonal rett og norsk som fagspråk.

Strategisk rammeverk – fakultets forskning

Det juridiske fakultets Strategi 2030 fremhever at kombinerte stillinger – forskning og undervisning – er hovedregelen ved vitenskapelige ansettelser. En stor del av fakultetets forskning er dermed egenfinansiert, samtidig som fakultetet til enhver tid har en rekke eksternfinansierte forskningsprosjekter.

Fakultetets utgangspunkt er at forskernes autonomi og selvbestemmelsesrett utgjør forskningens grunnpilar, og normalt initieres og gjennomføres forskningen av enkeltforskere, i faggrupper og i forskergrupper.

UiOs Strategi 2030 og Det juridisk fakultets Strategi 2030 understreker både betydningen av disiplinær dybde – for å flytte kunnskapsgrensene innen disiplinene – og tverrfaglig og internasjonalt samarbeid – for å utforme disiplinoverskridende løsninger på komplekse samfunnsutfordringer, som bærekraft, teknologi og demokrati.

Samtidig har forskningen en viktig side til utdanningsvirksomheten: Etter UiOs Strategi 2030 skal universitetet være en fremragende utdanningsinstitusjon som gir forskningsbasert undervisning på høyt internasjonalt nivå. Likeledes understreker Det juridiske fakultets Strategi 2030 betydningen av arbeidslivsrelevant forskningsbasert undervisning. Utformingen

av studieprogrammene vil dermed – i samspill med ansettelsespolitikken – påvirke forskningen.

Strategisk rammeverk – forskningsetikk

Både UiOs Strategi 2030 og Det juridiske fakultets Strategi 2030 understreker sterkt hensynet til forskningsetikk og forskningsintegritet, som skal gjennomsyre all forskning.

Fakultetets forskere skal følge Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora, gitt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH), samt UiOs standard for forskningsintegritet.

Det juridiske fakultet har ved dekanvedtak opprettet sitt eget Forskningsetisk utvalg. Utvalgets oppgave er å gi råd til fakultetets ledelse, fakultetets enheter og enkeltmedarbeidere om generelle forskningsetiske spørsmål og spørsmål knyttet til konkrete forskningsetiske problemstillinger. Fakultetet er også representert i Forskningsetisk utvalg ved UiO, og vil arbeide for å opprettholde representasjonen.

Forskningsorganisering og forskerstøtte

Fakultetets forskning skjer og organiseres ved enkeltforskere, i faggrupper og i forskergrupper. Instituttene har ledelsesansvar for denne forskningen, og ansvar for at den drives i tråd med det strategiske rammeverket.

Fakultetsledelsen har det overordnede ansvaret for fakultetets forskning, og for at den drives i tråd med det strategiske rammeverket. Fakultetsledelsen skal ha jevnlig og systematisk dialog med ledelsen ved instituttene, også for å koordinere forsknings- og undervisningsvirksomheten på en måte som sikrer forskningstiden i kombinerte stillinger.

Arbeidet til stipendiater og postdoktorer utgjør en viktig del av fakultetets forskning. Fakultetet skal ha jevnlig oppfølging og evaluering av ph.d.-programmet, og sikre stipendiatene og postdoktorene veiledning og oppfølging.

Alle fakultetets forskere skal ha nødvendig administrativ støtte til å utføre forskningen sin, innenfor de personell- og budsjettmessige rammer som til enhver tid eksisterer.

Forskere som ønsker å søke eksterne midler, skal få administrativ støtte med spesialisert kompetanse. Fakultets- og instituttledelsen skal kunne prioritere den administrative støtten på bakgrunn av de gjeldende forskningsstrategiske hensynene.

Fremragende bibliotekstjenester er av avgjørende betydning for forskningen ved fakultetet. Fakultetsledelsen skal ha jevnlig kontakt med Universitetsbiblioteket for å sikre fakultetets forskere de best mulige bibliotekstjenester.

Ledere for eksternt finansierte prosjekter skal tilbys relevant kursing og oppfølging.

Fakultetet skal jobbe strategisk for å sikre ekstern finansiering til fagområder som peker seg ut som viktige i fremtiden eller som mangler finansiering og rekruttering.

Fakultetsledelsen og instituttlederne skal jobbe strategisk med stillingsplanen for faste vitenskapelige stillinger for å sikre at fakultetet ansetter mennesker med den rette kompetansen til å møte de faglige behovene i forskning og undervisning.

Fakultetet skal arbeide aktivt for å synliggjøre fakultetets forskning i hele sin bredde ved bruk av universitetets og fakultetets formidlingsplattformer, både fysiske og digitale.

Fakultetet anerkjenner det bidraget studentene gir til forskningen, særlig gjennom ordningen med vitenskapelige assistenter.

Et likestilt, mangfoldig og godt arbeidsmiljø

Både UiOs Strategi 2030 og Det juridiske fakultets Strategi 2030 understreker viktigheten av rekruttering og karriereoppfølging for å utvikle forskertalenter. En viktig del av dette arbeidet er å sikre at forskningen foregår i et godt, inkluderende, likestilt og mangfoldig arbeidsmiljø.

Fakultetet skal arbeide aktivt og kontinuerlig i alle deler av organisasjonen for et godt arbeidsmiljø i tråd med UiOs personalpolitikk, handlingsplan for Inkluderende arbeidsliv (IA) ved UiO og fakultetets handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold.

Det skal tas hensyn til likestillings-, mangfolds- og inkluderingsperspektiver der det er relevant i forskningsvirksomheten, blant annet med tanke på rekruttering til vitenskapelige stillinger og fordeling av oppgaver og verv på fakultetet.

Fakultetet skal arbeide for å motvirke at det oppstår maktulikhet mellom disipliner, fagretninger og junior- og seniorforskere, blant annet ved å jobbe for å sikre god akademisk debattkultur og ytringsrom for alle forskere uansett bakgrunn, ansenitet eller fagdisiplin.

Utvalget for likestilling, mangfold og inkludering skal fortsette å være en pådriver for at spørsmål som faller under utvalgets mandat, blir prioritert.

Fakultetsledelsen skal ha jevnlig og systematisk dialog om stipendiatenes situasjon med Stipendiatrådet.

Fakultetet skal sørge for karriereutvikling for postdoktorer og stipendiater i tråd med UiOs standarder for karrierestøtte til forskere i tidlig karrierefase.

Det skal arrangeres møteplasser for forskerne på fakultetet, som Akademisk lunsj og forskermøter, som skal legge til rette for sosial kontakt på tvers av instituttene og kommunikasjon mellom forskerne og fakultetsledelsen.

Strategi for forskning – Det juridiske fakultet, UiO

Det juridiske fakultet skal ha forskning av høy kvalitet og samfunnsrelevans. Forskingen skal utføres med akademisk frihet og innenfor anerkjente forskningsetiske normer i et godt og inkluderende arbeidsmiljø.

Strategi 1: Fakultetet skal ha en systematisk forskningsorganisering

Som ledd i det strategiske arbeidet for å øke forskningens samfunnsrelevans og kvalitet, har fakultetet omorganisert forskningen. Omorganiseringen kommer særlig til uttrykk i Retningslinjer for forskningsledere, forskergrupper, Forum for forskerledere og administrativ forskerstøtte, vedtatt av dekanen 11. januar 2017, og har som ett av sine formål å styrke forskningsledelse ved fakultetet.

Forskningsledelse innebærer innenfor rammen av akademisk frihet et særlig ansvar for:

- å fastlegge langsiktige mål og foreta faglige prioriteringer,
- å sikre gode rammevilkår for forskning,
- å legge til rette for å koordinere aktiviteter for å skape synergier og synliggjøre gode prestasjoner,
- å stimulere til samarbeid, faglige satsninger og gode kollegiale forhold.

Selv om fakultetet satser på utvikling av forskningssamarbeid, vil fakultetet respektere den enkelte forskers valg av arbeidsform, enten det er i et tett samarbeid med andre eller alene.

Fakultetet skal jevnlig vurdere hva som er den mest hensiktsmessige forskningsorganiseringen.

Fakultetet har utarbeidet nye administrative rutiner for å søke om eksterne midler, som blant annet har som formål å sikre forutsigbar administrativ støtte og en felles minstestandard for oppfølging på tvers av instituttene. Fakultetet skal jevnlig vurdere hva som er den mest hensiktsmessige administrative oppfølgingen i lys av hvordan forskningen organiseres. Rutiner for søknadsoppfølging kan ligge til grunn for prioritering av søknader.

Strategi 2: Fakultetets forskning skal favne bredt

Fakultetet skal gripe mulighetene som ligger i ekstern finansiering til mer forskning, flere stillinger og større forskningsmiljøer. Samtidig skal fakultetet arbeide for å sikre de tradisjonelle rettsvitenskapelige fagene og de til enhver tid sentrale undervisningsfagene.

Fakultetet ser tendenser til at ekstern finansiering trekker forskningen i retning av over- og internasjonal eller sektorpreget rett. Det bidrar til at det på mange viktige og sentrale rettsområder mangler muligheter til finansiering og forskning. For å motvirke disse tendensene, skal fakultetet arbeide aktivt for at satsninger i Forskningsrådet gis et bredere fokus med flere rettsområder også områder der det primært er nasjonal rett. Det er et stort behov for rettsvitenskapelig forskning på en lang rekke rettsområder. Det gjelder sentral stats- og forvaltningsrett, straff, prosess, selskaps- markeds- og formuesrett, familierett, og mange nye og konkrete rettsområder. Menneskerettigheter og EØS-rett er gjennomgående disipliner på mange av de nevnte områdene. Forskning på alle disse områdene gjelder spørsmål av stor samfunnsmessig relevans i dag.

Fakultetet skal bruke mulighetene som byr seg for å få rettsvitenskapelig kompetanse inn i styrer og paneler i Forskningsrådet, samt fortsette arbeidet med å få juridiske problemstillinger og perspektiver bedre integrert i Forskningsrådets tematiske programplaner. Videre skal fakultetet forsøke å identifisere alternative finansiører som kan støtte opp under forskning som vanligvis ikke får annen ekstern støtte, etter mål av satsningene på klarspråk og arbeidsrett.

Fakultetet skal legge forholdene til rette for bedre å utnytte mulighetene til å skaffe finansiering gjennom Forskningsrådets programmer og ordninger, EUs rammeprogrammer for forskning og innovasjon (ERC og tematiske utlysninger) og andre finansiører. Forum for forskningsledere og de juridiske institusjonene i the Guild for Research-Intensive Universities skal brukes strategisk for å gi innspill til utformingen av EUs nye rammeprogram og kommende arbeidsprogrammer i det nye programmet.

For å møte krav fra eksterne finansieringskilder skal fakultetet legge til rette for kompetanse- og karrierebygging for vitenskapelige ansatte, med vekt på publisering, mobilitet, veiledning av stipendiater og erfaring med å lede prosjekter.

Fakultetet skal ha en ordning med økonomiske incentiver til forskergrupper som søker om ekstern finansiering. Fakultetet skal derfor legge til rette for solid og hensiktsmessig administrativ oppfølging av eksternt finansierte søknader og prosjekter, og løpende vurdere å styrke større søknader (ERC, SFF) ved å bruke rekrutteringsstillinger som egenandel.

Strategi 3: Fakultetet skal legge til rette for likestilling og ikke-diskriminering i forskning

Et godt og inkluderende arbeidsmiljø er en forutsetning for forskning av høy kvalitet. Fakultetet, instituttene og forskergruppene skal skape et så godt og inkluderende arbeidsmiljø som mulig innenfor rammene av UiOs personalpolitikk.

Fakultetets overordnede innsats for likestilling og mangfold, rammes inn av løpende tiltaksplaner, <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/limu/mandat-planer/tiltaksplan2020-vedtatt.pdf> Sentrale målsettinger fremover vil være å arbeide aktivt for likestilling og mangfold i forskning, at kvinneandelen i vitenskapelige stillinger og vitenskapelige lederstillinger skal øke, samt å forebygge trakassering i forskningen, herunder også seksuell trakassering, annen kjønns- og aldersrelatert trakassering, samt annen sosial og organisatorisk diskriminering.

Forum for forskerledere skal årlig diskutere konkrete tiltak for økt grad av likestilling og ikke-diskriminering i forskningen. Særsilt skal det arbeides med rutiner for å sikre likestilling i søknader om eksternfinansierte prosjekter, samt at den etterfølgende forskning faktisk preges av likestilling, med hensyn til både kjønnsbalanse på prosjektene og kvinners faktiske innflytelse over forskningen.

Strategi 4: En økt innsats for å sikre den enkelte forsker sammenhengende tid til forskning

Undersøkelser har vist at den største hinderet for den enkelte vitenskapelige ansattes forskning er mangel på sammenhengende tid. Fakultetet skal fortsette arbeidet for at de vitenskapelige ansatte får mest mulig sammenhengende tid til aktiv forskning. Vi vil vurdere enda sterkere konsentrasjon av den enkeltes undervisning slik at det er mulig for de vitenskapelige ansatte å utvide de undervisningsfrie periodene.

Fakultetet skal arbeide for å ha et nivå av administrativ støtte som ivaretar både den enkelte forskers behov og fakultetets samlede kapasitet. Videre vil fakultetet unngå så langt det er mulig at de vitenskapelige ansatte eksponeres for en uforsvarlig høy andel oppgaver som ikke er undervisning. Viktige virkemidler her vil være et fortsatt mål om å ha et balansert godskrivningsreglement med forsvarlig uttelling for undervisning, sensur og bedømmelser.

Strategi 5: Vi skal stimulere til økt samarbeid på tvers av fag- og landegrenser

Historisk har nordisk forskningssamarbeid vært viktig, og det vil det fortsette å være. Norge har en relativt liten og sårbar rettskultur, noe som gjør det nordiske rettsvitenskapelige samarbeid viktig

også i fremtiden. Det foregår imidlertid en omfattende europeisering og ytterligere internasjonalisering av retten, som reiser store utfordringer for forskningen. Fakultetet vil legge stor vekt på å fremme deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid i alle disse relasjoner, og det antas at The Guild-samarbeidet vil spille en viktig rolle i denne forbindelse.

Alle forskere bør delta på nordiske og internasjonale konferanser, seminarer og workshops for å legge fram egne arbeider, lære om andres arbeid og være med på å utvikle forskernettverk på tvers av grenser. Deltakelse i nordiske og internasjonale konferanser, forskernettverk og samarbeid av ulike slag bidrar over tid til å heve kvaliteten på forskningen ved fakultetet. Det gjelder uavhengig av om ens egen forskning har nasjonalt eller internasjonalt fokus. Fakultet skal legge til rette for at alle forskere har muligheter til å delta på nordiske og internasjonale forskningsarrangementer og møteplasser.

Økte krav til tverrfaglighet er et annet viktig utviklingstrekk innen rettsvitenskapelig forskning. En økt anerkjennelse av rettsvitenskapens mangfoldighet (med deldisipliner som blant annet rettsdogmatikk, rettspolitik, rettsøkonomi, retts sosiologi, kriminologi, rettshistorie, rettsteori og rettsfilosofi) medfører behov for tverrfaglighet i snever forstand, mens det faktum at moderne forskningsprosjekter ofte involverer undersøkelser av fenomener hjemmehørende i andre kunnskapsdisipliner fordrer tverrfaglig samarbeid i vid forstand. Prioriterte tverrfaglige samarbeid i vid forstand, er blant annet juss og livsvitenskap og juss og teknologi.